

PAPIESKI WYDZIAŁ TEOLOGICZNY W WARSZAWIE
WARSZAWSKIE TOWARZYSTWO TEOLOGICZNE
WYŻSZE METROPOLITALNE SEMINARIUM DUCHOWNE W WARSZAWIE

Symposium

Prymasi naszych czasów

8 kwietnia 2006

- 9.00 Msza święta w kościele pokamedulskim na Bielanach
Przewodniczy Ks. Prymas Kard. Józef Glemp
Homilię wygłosił ks. prof. dr hab. Marek Starowieyski, UW
- 10.15 Rozpoczęcie Symposium
- CZEŚĆ I : KS. PRYMAS KARD. AUGUST HLOND
- 10.30 Charakterystyka prymasostwa Kard. Augusta Hlonda
Prelegent: Ks. Prymas Kard. Józef Glemp
- CZEŚĆ II : KS. PRYMAS KARD. STEFAN WYSZYŃSKI
- 11.15 Ks. Prymas Kard. Stefan Wyszyński w obronie religijnej i narodowej
tożsamości Polaków
Prelegent : Prof. dr hab. Marek Drozdowski, UW
- 12.00 Ks. Prymas Stefan Wyszyński jako duchowy przywódca Kościoła i
Narodu
Prelegent: Ks. prof. dr hab. Waldemar Chrostowski, UKSW
- 12.45 Przerwa
- CZEŚĆ III : KS. PRYMAS KARD. JÓZEF GLEMP
- 13.00 Ks. Prymas Kard. Józef Glemp w nowych dziejach Kościoła i
Narodu
Prelegent: Prof. dr hab. Jan Żaryn, IPN - UKSW
- 13.45 Ks. Prymas Kard. Józef Glemp jako odważny Sługa Kościoła i Narodu
Prelegent: prof. dr hab. Jerzy Pietrzak, UW
- 14.30 Zakończenie Symposium

Poniżej zostały zamieszczone dwa z powyższych referatów oraz jeden artykuł
Izabelli Smentek, nadesłany w związku z planowanym tematem Symposium.

SYMPOZJUM

PRYMASI NASZYCH CZASÓW

Symposium nasze poświęcamy trzem Prymasom Polski w roku jakże znaczących rocznic. W tym roku mija 60 lat od ingresu do prokatedry warszawskiej (katedra leżała w gruzach) ks. kard. Augusta Hlonda. Prymas Polski dotąd rezydujący w Poznaniu, odtąd miał rezydować w Warszawie. Tak było przez dwa lata, potem przyszła przedwczesna śmierć kard. Hlonda.

W tym roku przypada już 25 lat od śmierci ks. kard. Stefana Wyszyńskiego, następcy Prymasa Hlonda na stolicy biskupiej gnieźnieńskiej i warszawskiej. Tym samym mija 25 lat prymasowskiej posługi obecnego wśród nas ks. kard. Józefa Glempa. Znaczące są to rocznice dla Kościoła w Polsce, ale także dla naszej Ojczyzny. Jest tak, bowiem prymasowska godność od wieków była nie tylko godnością kościelną, ale także głęboko wchodziła w polityczny ustrój Polski. Mówimy o przeszłości, bowiem w naszych czasach formalnie już tak nie jest, ale to właśnie my przeżywalismy i przeżywamy rzecz zdumiewającą: promieniowanie prymasostwa na życie naszej Ojczyzny w jakże trudnym okresie jej dziejów. Wielka historyczna tradycja ożyła w zupełnie innych czasach, stała się mocniejsza od aktualnych konstytucji i administracyjnych struktur.

Prymasostwo kardynała Augusta Hlonda sięga jeszcze drugiej Rzeczypospolitej, trwa na obczyźnie podczas okupacyjnej nocy, w Warszawie przeżywa pierwsze lata nowego politycznego i społecznego porządku. Prymasostwo kardynała Stefana Wyszyńskiego to czas Polski Ludowej, której dzieje mają swoje zmieniające się etapy. Od czasów stalinowskich przez rządy pierwszych sekretarzy, których nazwiska charakteryzują poszczególne dziesięciolecia. Wreszcie posługa prymasowska kardynała Józefa Glempa, rozpoczęta dosłownie w przeddzień stanu wojennego, pełniona w latach zmagania o wolność i w trudnym czasie jakże wielkich przemian. Trzej Prymasi, każdy z Nich kierował Kościołem w Polsce w innych uwarunkowaniach. Trzej Prymasi, którzy dla naszej Ojczyzny, dla narodu znaczyli tak wiele. I znaczą. Mamy obecnie Przewodniczącego Episkopatu, w Warszawie rezyduje nuncjusz apostolski, ale nasi wierni nadal uważają, że to Prymas Polski stoi na czele naszego Kościoła. Prymas Polski nadal zachowuje swoją godność dla władz państwowych. Taka jest polska rzeczywistość, nawet jeśli statuty stanowią co innego.

W Symposium naszym przeważa młodość i wiek średni. Dobrze, że ks. Prymas Józef Glemp przybliży nam postać Prymasa Augusta Hlonda, był bowiem na progu Seminarium w roku Jego śmierci. Dziękujemy za to. Ksiądz Prymas, dwadzieścia pięć lat pełniący ten urząd jakże inaczej spojrzy na prymasostwo Augusta Hlonda, niż uczony historyk. Przyjrzyjmy się postaci Prymasa Stefana Wyszyńskiego: teraz już z większej czasowej perspektywy, która pozwala na głębsze syntezy. Wśród nas jest

obecny ks. Prymas Józef Glemp: to nasza terażniejszość, ale zarazem dwadzieścia pięć lat burzliwych wewnętrznych dziejów. Młodzi znają ostatnie lata, my starsi całe lata posługi. Dziś chcemy spojrzeć na ten odcinek czasu, przeżywany miesiąc po miesiącu, rok po roku. Bardzo szybko przeminęło dwadzieścia pięć lat: teraz czas na zatrzymanie się, refleksję. Może przeżyjemy zdumienie, że oto przeżywając codzienność życia Kościoła, dotykaliśmy tworzącej się historii. Księdzu Prymasowi dziękujemy za ten trzeci punkt naszego sympozjum. Chcemy naukowo poznać ten czas, spojrzeć na to ćwierćwiecze głębiej, uważniej, zadumać się nad tyloma wielkimi sprawami, które przeżywaliśmy i w których uczestniczyliśmy. Chcemy również Eminencji złożyć nasze uznanie za tyle lat jakże trudnej i wytrwałej posługi Kościołowi w Polsce. Prosimy przyjąć nasze szczere uznanie.

Jeszcze jedna uwaga na koniec: od sześćdziesięciu lat Prymasi Polski są arcybiskupami Warszawy, rezydują w Warszawie. Podziwiamy drogi Opatrzności Bożej. Nie mieszkają w wiekowym pałacu prymasowskim bo i inną dziś pełnią rolę, ale ich urząd nadal z Warszawy promieniuje na Polskę i obejmuje także Polaków rozsianych po świecie.

Ks. prof. dr hab. Jan Miazek

Prodziekan Papieskiego Wydziału Teologicznego